

Duurzaamheidsbeleidsplan 2024-2028

Stichting De Warme Huizen

1. Inleiding en aanleiding

Met het uitkomen van het rapport “grenzen aan de groei” uit 1972 van de Club van Rome is het besef ontstaan dat verduurzaming van onze wereld cruciaal is voor het leefbaar houden van onze planeet voor alles wat groeit en bloeit. Vervuiling, toename van het CO2-gehalte in de atmosfeer, uitputten van natuurlijke hulpbronnen, groei van de wereldbevolking: Toen ontstond er besef dat als de mensheid op de toenmalige voet zou worden doorgedaan, de wereld afstevent op catastrofes.

Hoewel sinds het uitkomen van het rapport uit 1972 er al talrijke initiatieven geweest om op genoemde terreinen tot een oplossing te komen, is inmiddels breed gedragen consensus dat er urgent en veel ingrijpendere en veelomvattendere actie nodig is om de negatieve trends te keren.

In zorgorganisaties is op het gebied van duurzaamheid en verduurzaming ook nog veel winst te behalen. De geldt voor de hele activiteitenkolom in de zorg. In Nederland is de zorgsector verantwoordelijk voor ongeveer 7% van de nationale CO2-voetafdruk. Daarnaast is 4% van het afval en 13% van het grondstoffengebruik (metalen en mineralen) toe te schrijven aan de zorg. Met het leveren van zorg draagt de sector dus bij aan de klimaatcrisis, milieucrisis en een toenemende zorgvraag. Het is deze paradox die de zorg wil doorbreken (Actiz, 2022).

Stichting De Warme Huizen graag haar bijdrage aan wil leveren mede vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om bij te dragen aan een gezondere leefomgeving en de planeet. Daarnaast ook omdat verwacht wordt dat binnen afzienbare tijd dit als randvoorwaarde voor contractering door zorgkantoor, zorgverzekeraars en gemeente(n) gaat gelden. Genoeg aanleidingen om het duurzaamheidsbeleid concreet te formuleren en fasegewijs te implementeren, passend bij de ontwikkeling van DWH.

DWH is zich ervan bewust dat er concrete stappen moeten worden gezet om duurzaam handelen van de organisatie doelgericht, planmatig en structureel vorm te geven. DWH is al enige jaren bezig om impliciet duurzaam handelen te bevorderen. We doen dat zo concreet mogelijk, effectief en nuchter en passend bij onze mogelijkheden. Dat zullen we ook in de onderhavige noodzakelijke versnellingsstap doen. In dit duurzaamheidsbeleidsplan van DWH wordt hier nader op ingegaan.

2. Visie, uitgangspunten en doelen duurzaamheidsbeleid op hoofdlijnen

▪ **Visie DWH vertaald naar duurzaamheid**

DWH levert hoofdzakelijk intensieve zorg, waarbij bewoners in huisvesting van DWH wonen, zorg en ondersteuning ontvangen en er voor de meeste dagelijkse activiteiten gebruik wordt gemaakt van diverse hulpmiddelen en hulpbronnen. Al die activiteiten zijn van invloed op de omgeving. De invloed op de omgeving wil DWH in de komende jaren verder gaan beperken:

“DWH wil haar zorg aan cliënten zo goed mogelijk blijven bieden waarbij impliciet duurzaam handelen uitgangspunt is. We moeten voorzien in de behoeften van de bewoners en medewerkers van nu zonder de leefbaarheid van volgende generaties te belemmeren. “

▪ **Duurzaamheidsbeleid tot nu toe**

Ten einde de volledige bedrijfsvoering binnen DWH duurzamer te maken worden al enige jaren impliciete stappen gezet. Project C23 (zie **Bijlage 1** de nulmeting) heeft geleid tot een adequaat beeld van de huidige stand van zaken met betrekking tot de duurzaamheid van de organisatie en tevens tot een betere bewustwording van de wijze waarop DWH haar organisatie doelgericht, resultaatgericht en structureel kan verduurzamen om daarmee de impact op de leefomgeving te beperken. In de afgelopen jaren zijn door DWH de volgende concrete duurzaamheidsmaatregelen genomen:

1. In het bestaande complex zijn alle verduurzamingsmaatregelen genomen die binnen vijf jaar zijn terug te verdienen. Daarmee voldoen we aan de wettelijke eisen. Eind vorig jaar is de nieuwe EML-lijst ingediend bij de RVO;
2. Er is een huisvestingsplan gemaakt voor vernieuwing van het bestaande en nieuw te bouwen zorgvastgoed. Hiermee wordt een aanmerkelijke gebouwelijke verduurzamingslag gemaakt;
3. Op het gebied van inkoop, afvalbeperking en mobiliteitsbeleid zijn eerste stappen gezet naar een duurzamer handelen.

▪ **Uitgangspunten**

DWH maakt in de komende jaren een start met duurzaamheidsbeleid en de implementatie daarvan. Daarbij gebruik makend van de aanwezige expertise op dit gebied en keurmerken: Uitgangspunt is het landelijke programma ‘Green deal zorg, duurzame zorg voor een gezonde toekomst’ van het Milieuplatform Zorg (MPZ). Hierdoor kunnen we gebruikmaken van de sector brede kennis over en ervaring met dit thema. Bij implementatie van het duurzaamheidsbeleid benutten we logische momenten om het beleid te implementeren, bijvoorbeeld bij verbouwing/nieuwbouw van woonzorglocaties, de inkoop van bedrijfsauto’s, het voedingsconcept en de inkoop van energie. Uiteraard zal DWH hierdoor ook impliciet moeten blijven voldoen aan de wettelijke eisen die gelden voor een zorgorganisatie als DWH. Een eerste verkenning van de wettelijke eisen is opgenomen in **Bijlage 2**.

▪ **Doelen**

Algemeen doel voor de komende 10 jaar:

DWH zet doelbewuste stappen zetten om als zorgorganisatie duurzaam bij te dragen aan beperking van de invloed van het handelen op de natuurlijke leefomgeving. Subdoelen van DWH zijn:

Algemeen

Actief duurzaamheidsbeleid formuleren en implementeren. Voldoen aan wettelijke verplichtingen ten aanzien van duurzaamheid en aansluiting zoeken bij gangbare keurmerken/sector brede afspraken.

Energie

Op het gebied van energie heeft DWH als doel significante CO₂ reductie te bewerkstelligen in lijn met ambities uit de Green Deal Zorg 3.0.

Vastgoed

Verduurzamen van het vastgoed door nieuwbouw van duurzame gebouwen en door in het MJOP en beheer duurzaamheid als belangrijk uitgangspunt te nemen.

Mobiliteit

Stimuleren en investeren in beperken en verduurzamen van mobiliteit van medewerkers, de organisatie en toeleveranciers. Dit vast te leggen in te het te formuleren Mobiliteitsplan.

Afval en circulariteit

Het scheiden en verminderen van de hoeveelheid afval in de bedrijfsvoering, inkoop en de nieuwbouwinitiatieven van DWH.

▪ **Middelen**

Concreet kiest DWH in de komende tijd voor uitgesplitst naar thema. De thema's worden hier onder togelicht:

Algemeen

1. Ondertekenen **Green Deal Zorg 3.0**

Verduurzamen van de zorg kent vanuit de Green Deal vier speerpunten:

- a. CO₂ emissies in de zorgsector verminderen;
- b. Circulair werken bevorderen;
- c. Medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terugdringen;
- d. Creëren van gezondheid bevorderende leefomgeving in en buiten zorginstellingen.

Op deze thema's zet DWH concrete acties uit.

2. Routekaart opstellen richting het behalen van het bronzen niveau van de **Milieuthermometer zorg**. Het betreft het nemen van extra maatregelen die zich meestal snel terugverdienen. Ze vormt het de basis van een praktisch milieuzorgsysteem.

Energie

1. **CO2 reductie nulmeting** uitvoeren ten einde een CO2-reductie roadmap te kunnen opstellen;
2. Met de oplevering van de geplande vernieuwing van het vastgoed een **duurzaam energiecontract** af te sluiten;
3. Bij de oplevering van de nieuwe locaties , **energieteams** in te stellen die helpen bij het energiebewust gebruiken van het complex.

Vastgoed

1. **Nieuw duurzaam vastgoed realiseren** dat minimaal voldoet aan de wettelijke eisen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit en er worden eisen gesteld aan de leefbaarheid, het klimaat en de gezondheid binnen de gebouwen;
2. In het nieuw op te stellen MJOP, duurzaamheid, verduurzaming en circulariteit als uitgangspunt mee te nemen. Het nieuw op te stellen **MDJOP** zal voldoen aan vigerende normen.

Mobiliteit

1. Een **Mobiliteitsplan** op stellen;
2. Het **wagenpark van DWH verduurzamen / elektrificeren**.

Afval en circulariteit

1. In te zetten op scheiden en verminderen van afvalstromen door een **afvalscheidings- en -preventieplan**;
2. In de **inkoop en schoonmaak** consequent rekening houden met duurzaamheid;
3. **Medicijnrestafval beperken** door nadere afspraken te maken met apotheken waar DWH mee samenwerkt;
4. Een **visie ontwikkelen op eten en drinken inclusief duurzaamheid**: aflevermomenten, vleesvervangers, regionale inkoop via Huuskes en in samenwerking met Lucrumverband.

3. Actieplan

DWH kiest voor een voor de organisatie haalbaar, reëel en uitvoerbaar stappenplan om haar duurzaamheidsdoelen te behalen. Uitgangspunten bij het opstellen en de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid zijn:

1. Doelen worden Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden (SMART) gesteld. In de uitwerking wordt waar mogelijk en haalbaar, onderzocht of per actie in overleg met leveranciers een kpi kan worden ontwikkeld;
2. Per thema geformuleerd;
3. Uitvoeringsplan opstellen met actiehouders en planning en fasering in lijn met de ontwikkeling van DWH;
4. Monitoring voortgang.

Concrete acties/stappen/projecten zijn:

Fase 1: Nulmeting en bewustwording - periode Q1 en Q2 2024

1. Nulmeting organisatie – is deels al uitgevoerd zie **Ad 1**. Verder:
 - Geldt voor alle thema's;
 - Project C23. Roadmap CO2 reductie nog uit laten voeren (in verplicht voor een Green Deal);
 - Green Deal ondertekenen.

Fase 2: Concretisering - periode 2024 - 2026

Speerpunten zijn voor de komende 3 jaar zijn:

1. Nulmeting Milieuthermometer zorg uitvoeren in 2025. Uit te voeren door een ter zake kundig bureau.
2. Circulair werken bevorderen: afvalscheiding, circulair bouwen, afvalpreventie.
Concreet: Speerpunt hierbij voor DWH is voor komend jaar (2024/2025) het verminderen van plastic afval. In 2026 zal duurzame schoonmaak worden uitgerold.
3. Medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terugdringen; Dit impliceert een specifiek actieplan.
Concreet: DWH gaat in afstemming met de betrokken apotheek in 2024 dit traject in; implementatie in 2025.
4. Creëren van gezondheid bevorderende leefomgeving in en buiten zorginstellingen. Zowel voor bewoners als medewerkers. Aandachtsgebieden zijn: gezond en lekker eten, meer bewegen, antirookbeleid.

Concreet:

- Ontwikkelen van een praktische visie op eten en drinken: Beperken etensafval/-resten in Kapellengaarden in 2024;
 - In 2025 wordt het aanbieden van maaltijden met deels vegetarisch ingrediënten doorgevoerd.
5. Mobiliteitsplan: informeren medewerkers over duurzame mobiliteit, bevorderen fietsgebruik medewerkers, elektrificatie van het wagenpark van DWH, locaties voorzien van laadpalen voor elektrische auto's.
Concreet: DWH schaft in 2024 een tweedehands elektrische bestelauto aan en een daarbij noodzakelijke laadpaal op eigen terrein aan.
6. Opstellen van een communicatieplan gericht op verduurzaming van de organisatie is voorzien in 2026.

Fase 3: (Duurzame) nieuwbouw & werkprocessen - periode vanaf 2027

Speerpunten zijn voor deze periode zijn:

- CO2 emissies in de zorgsector verminderen, met name te bewerkstelligen door realisatie van nieuw eigentijds en duurzaam vastgoed.
Concreet: Na oplevering van de nieuwbouw starten met energieteams en inkoop duurzame energie;
- Opstellen MJOP voor alle (nieuwe) complexen;
- Certificering Milieuthermometer niveau Brons;
- Doorontwikkeling duurzaamheid in diverse organisatieprocessen.

4. Planning en organisatie, kosten en dekking

Algemeen planning en organisatie

Planning en organisatie wordt intern vormgegeven. Er is een periodiek duurzaamheidsoverleg, de “Stuurgroep duurzaamheid”. Dit vindt tweemaandelijks. Hier worden acties uitgezet en voortgang bewaakt. Aanwezig zijn directeur-bestuurder, leidinggevende facilitair en adviseur.

Trajecten en actiehouders

In onderstaande tabel 1 is de planning in de drie fasen gepreciseerd en voorzien van actiehouders. De planning wordt waar nodig bijgesteld.

Begroting en externe dekkingsmogelijkheden

In tabel 1 is ook per actie een begroting opgenomen. Dekkingsmogelijkheden zullen nader onderzocht worden. Vooralsnog zijn dit:

1. In het kader van de inkoop via Lucrum spaart DWH via Huuskes en binnenkort ook bij Renewi jaarlijks een bedrag dat besteed kan worden aan duurzaamheidstoepassingen. Een en ander in overleg met Lucrum;
2. Via Lucrum wordt er binnenkort een energiefonds geopend. Het Energiefonds Overijssel is een samenwerking aangegaan met Stichting Lucrum. In deze samenwerking voorziet het Energiefonds een financiering van minimaal €2 miljoen voor een periode van 10 jaar, met een rente van ongeveer 4,25%. De financiering is bedoeld voor verduurzamingsmaatregelen bij diverse zorginstellingen in de regio. De zorginstellingen staan garant voor het deel van de financiering dat zij ontvangen, waarbij maximaal 80% van de kosten gefinancierd kan worden door het fonds. De resterende 20% dient door de zorginstellingen zelf te worden ingebracht. Stichting Lucrum fungeert als centraal aanspreekpunt en beheerder van de financiering. Zorginstellingen kunnen via Stichting Lucrum geld opnemen, waarbij Stichting Lucrum de aanvragen bundelt en deze gezamenlijk van het depot intrekt. Trekkingen dienen minimaal €250.000 per keer te bedragen. Voor het Energiefonds Overijssel verloopt alle communicatie en coördinatie via Lucrum. Alleen bij achterstallige betalingen zal het fonds direct contact opnemen met de betreffende zorginstelling. Deze samenwerking zorgt voor een gestroomlijnd proces, waardoor de verduurzamingsprojecten efficiënt gefinancierd en uitgevoerd kunnen worden.

Tabel 1, Planning, actiehouders en begroting

Fase	Jaar start	Jaar einde	Middelen/acties	Algemeen	Energie	Vastgoed	Mobiliteit	Afval en Circulariteit	Begroting (globaal)	Subsidie voorlopig	Actiehouders	Opmerkingen
1	2023	2024	Project C23						€ -	vanuit Lucrum	AL, AM i.s.m. Draaijer	
	2024	2024	Duurzaamheidsbeleidsplan	x					€ 5.000		AL, SK en AM	bijna afgerond
	2024	2024	Nulmeting CO2 reductie t.b.v. CO2-reductie roadmap	x					€ 5.266		AL, SK i.s.m. Exploitatiepartners	conformopdracht
	2024	2024	Afsluiten Green Deal Zorg 3.0	x					€ 500		AL i.s.m. Lucrum	
	2024	2024	Advieskosten en algemeen						€ 5.000	€ 2.611	AL	Stand potje Huuskes via Lucrum; Via Renewi wordt ook zo'n potje opgestart
2	2025	2025	Nulmeting Milieuthermometer zorg	x	x	x	x	x	€ 8.470		AL, SK i.s.m. Exploitatiepartners	stelpost na afstemming Emma
	2024	2024	Opstellen afvalpreventieplan					x	€ -		SK	
	2025	2025	Opstellen plan voor verduurzaming inkoop en opstart implementatie					x	€ -		SK	
	2024	2026	Beperken afval: verminderen plastic afval					x	€ -		SK	
	2024	2025	Terugdringen medicijnresten in afvalwater					x	€ -		AL en MJ	
	2024	2024	Visie op gezond eten en drinken: beperken restafval en scheiden van afval		x			x	€ 1.000		SK	
	2025	2027	Bouw nieuwe locaties			x		x	€ -		AL, SK, AM	
	2024	2024	Opstellen Mobiliteitsplan				x		€ 1.500		AL, SK, AM	
	2024	2024	Aanschaf elektrische auto DWH ter vervanging van oude				x		€ 16.000		AL, SK, i.s.m. AM	
	2024	2024	Realisatie oplaadpunten ten behoeve van elektrische auto's		x		x		€ 5.100		SK, AM	
	2025		Advieskosten en algemeen						€ 5.000	€ 3.000	AL	Jaarlijkse opbouw potje Huuskes en Renewi; inschatting
3	2026	2027	Afsluiten nieuw duurzaam energiecontract						€ -		AL, SK	
	2027	2027	Instellen energieteams per locatie					PM	€ -		AL, SK	
	2026	2027	Oplevering nieuwbouwlocaties		x	x		x	€ -		AL	
	2026	2027	Opstellen nieuwe MJOP's nieuwe locaties DWH			x		x	€ 10.000		AL, AM	
	2028	2029	Certificering bronzen Milieuthermometer	x	x	x	x	x	€ 10.000		AL, SK	stelpost
	2027	2029	Verdere implementatie duurzaam inkoopplan					x	€ 10.000		AL, SK	
	2026	2026	Proceskosten						€ 5.000	€ 3.000	Jaarlijkse opbouw potje Huuskes en Renewi; inschatting	
	2027	2027	Advieskosten en algemeen						€ 5.000	€ 3.000	Jaarlijkse opbouw potje Huuskes en Renewi; inschatting	
	2028	2028	Advieskosten en algemeen						€ 5.000	€ 3.000	Jaarlijkse opbouw potje Huuskes en Renewi; inschatting	
TOTAAL									€ 97.836	€ 14.611		

In tabel 2 is de begroting samengevat:

Tabel 2, Begroting en subsidie/dekking duurzaamheid per jaar

Begroting per jaar	<i>Kosten</i>	<i>Subsidies/ dekking extern</i>
2024	€ 39.366	€ 2.611
2025	€ 13.470	€ 3.000
2026	€ 15.000	€ 3.000
2027	€ 15.000	€ 3.000
2028	€ 15.000	€ 3.000
TOTAAL	€ 97.836	€ 14.611

5. Monitoring voortgang duurzaamheidsbeleidsplan

Jaarlijkse monitoring/evaluatie en bijstelling waar nodig. Uit te voeren door de “Stuurgroep Duurzaamheidsbeleid” aan de hand van de geformuleerde doelen en acties per thema en maakt daar een verslag van inclusief eventueel noodzakelijke bijstellingsmaatregelen.

6. Communicatie

Er zal een communicatieplan worden gemaakt voor het duurzaamheidsbeleid in stuurgroep duurzaamheidsverband. Daarbij zal:

1. De directeur-bestuurder verantwoordelijk zijn voor de voor communicatie extern, contacten met de media, zorgkantoor en zorgverzekeraar en dergelijke . En tevens voor de communicatie en afstemming met de RvT, CR en Ondernemings- en zorgraad;
2. Leidinggevende facilitair is verantwoordelijk interne communicatie met medewerkers, vrijwilligers, bewoners met familie. Communicatiemiddelen zijn: nieuwsbrief, mondeling of door middel van mail.
3. Adviseur geeft advies aan leidinggevende facilitair en directeur-bestuurder. Deze bewaakt ook de verantwoording op het gebied van duurzaamheidsvraagstukken naar de overheid.

Bijlage 1 Nulmeting C23 (separaat)

Bijlage 2 Eerste verkenning wettelijke eisen verduurzaming/duurzaamheid

1. Inleiding en aanleiding

Deze bijlage gaat in op de wettelijke eisen die op dit moment van toepassing zijn op het gebied van duurzaamheid en verduurzaming van zorgorganisaties zoals DWH. Het betreft een eerste verkenning. Daarbij wordt gefocust op de wettelijke eisen die voor DWH van toepassing zijn. Bedacht moet worden dat een aantal wettelijke eisen niet van toepassing is omdat DWH een kleine stichting is maar dat zij een groeistrategie kent en daarnaast een aantal stakeholders aanvullende eisen stelt aan de verduurzaming van partners. Om die reden wordt ook een aantal andere wettelijke eisen benoemd en is een aantal relevante ontwikkelingen, keurmerken en nog niet wettelijke verplichtingen beschreven.

2. Wetgeving op het gebied van duurzaamheid algemeen

Verduurzaming en duurzaamheidseisen zijn in diverse wetten vastgelegd en hebben een lange geschiedenis. Het uitkomen van het rapport van Rome in 1972 is een belangrijk bewustwordingsmoment geweest. In de decennia daarna is er allerlei relevante wetgeving ontwikkeld op verschillende niveaus: Nationaal, Europees en mondiaal. Belangrijke mijlpaal is de ondertekening geweest van het Klimaatakkoord van Parijs in 2015. Dit is een mondiale afspraak tussen 194 landen en de EU.

In 2019 heeft Nederland haar eigen Klimaatakkoord en klimaatwet vastgesteld en in 2021 is in EU-verband de Klimaatwet aangenomen als uitvloeisel van de Europese Green Deal. De kern van de Green Deal is de Europese Klimaatwet (Verordening 2021/1119). Deze legt vast dat Europa vanaf 2050 klimaatneutraal moet zijn. Ook stelt de Klimaatwet een tussentijdse doelstelling van 55% emissiereductie voor 2030 vast en biedt de wet ruimte om een doelstelling voor 2040 nader te bepalen.

Daarnaast hangt verduurzaming, natuurbescherming en milieuwetgeving nauw met elkaar samen. In Nederland is sinds 2024 de Omgevingswet van kracht. Veel wetgeving op genoemde thema's is in deze wet samengekomen. In de uitwerking daarvan en in het licht van de Klimaatwet in de komende jaren is duidelijk dat integrale actie nodig is om de gestelde klimaatdoelen voor 2050 te halen. Daarbij wordt op allerlei niveaus toegewerkt naar een meer dwingende en integrale strategie en afspraken die op alle niveaus burgers, bedrijven en overheden tot een veel duurzamer en milieuvriendelijker handelen moet bewegen.

3. Huidige vigerende wettelijke eisen van toepassing op DWH

Deze zijn voor DWH onderstaand opgesomd:

1. **Informatieplicht energiebesparing:**

Informatieplicht om de overheid te informeren over de verduurzaming van de organisatie. Belangrijkste verplichting is om alle relevante maatregelen door te voeren met een terugverdientijd van minder dan 5 jaar. DWH heeft in november 2023 de noodzakelijke informatie aangeleverd en voldoet aan deze verplichting.

2. **Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) inclusief BENG wetgeving:**

Deze is van toepassing bij nieuwbouw en grote renovaties van (zorg)vastgoed onder de nieuwe Omgevingswet. Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG) als onderdeel van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl, voorheen Bouwbesluit). BENG-eisen richten zich naast energiebesparing ook op de inzet van duurzame energie en het voorkomen van onnodige koelbehoefte. De Bbl-eisen vloeien voort uit de EPBD (Energy Performance of Buildings Directive) die in 2002 in EU-verband is vastgesteld. Het is de bedoeling dat iedere lidstaat regelgeving maakt op basis van de EPBD. De EPBD wordt ook periodiek geactualiseerd. Inmiddels is EPBD IV van kracht. In de nieuwbouwprojecten die DWH heeft geïnitieerd zal dit van toepassing zijn.

3. **Energielabel van gebouwen in eigendom is verplicht.**

DWH heeft in 2024 deze laten bepalen (ook een verplichting voortvloeiend uit de EPBD). Er is hiermee derhalve aan deze verplichting voldaan.

4. **Verbod op Wegwerpplastic**

In Nederland zijn wegwerpbekers en -voedselverpakkingen vanaf 2024 niet meer toegestaan. Er wordt ingezet op herbruikbare alternatieven, denk aan bekers die worden ingezameld en afgewassen of borden van palmblad of suikerriet. Er geldt een uitzondering op de regeling voor zorgorganisaties, indien het aanbieden van wegwerpbekers en -voedselverpakkingen direct onderdeel uitmaakt van zorg of ondersteuning. De Regeling Kunststofproducten voor eenmalig gebruik komt vanuit een EU-richtlijn. De Regeling maakt onderscheid tussen enerzijds het verstrekken van wegwerkplastics op uitgiftepunten met consumptie ter plaatse (in bijvoorbeeld een kantine, kantoor, restaurant, snackbar of festival), en anderzijds het verstrekken van deze producten op uitgiftepunten met consumptie voor onderweg, afhaal en bezorgen.

Per 1 juli 2023: Voor consumptie van eten en drinken voor onderweg, afhaal en bezorgen is in de Regeling bepaald dat kunststof drinkbekers en voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik niet gratis mogen worden verstrekt. Daarbij zijn de volgende niet-bindende richtbedragen opgenomen: €0,25 voor bekers en €0,50 voor een maaltijd (dit kan bestaan uit meerdere verpakkingen).

Per 1 januari 2024: Voor consumptie ter plaatse worden wegwerpbekers en -voedselverpakkingen die kunststof bevatten verboden. Dat geldt dus ook voor de kartonnen koffiebekers, die een kunststof laagje hebben. Het gebruik van herbruikbare bekers en voedselverpakkingen wordt de norm. Wel kent de Regeling een uitzondering op het verbod, namelijk als de bekers/verpakking ter plaatse worden ingezameld en aangeboden voor hoogwaardige recycling. In dat geval moet vanaf 2024 minstens 75% van de wegwerpplastics worden ingezameld voor hoogwaardige recycling. Vanaf 2027 moet zelfs 90% van de wegwerpplastics worden ingezameld voor recycling.

4. Wettelijke eisen voor grotere organisaties en overige relevante wettelijke eisen

1. Energy Efficiency Directive plicht (EED-auditplicht) :

Deze geldt voor organisatie met > 250 Fte of een omzet van > € 50.000.000,- en een balanstotaal van meer dan € 43.000.000,-. Op grond van de Energy Efficiency Directive (EED) moeten grote zorginstellingen sinds 2015 een Energieaudit rapportage inleveren bij het bevoegd gezag. In de EED-audit moet de maatregelen met een life cycle analyse berekend worden en daarover worden gerapporteerd. Dit gaat om maatregelen in en aan het gebouw, in het proces en in de mobiliteit. In 2019 was de tweede ronde van de EED en de volgende ronde is uiterlijk vier jaar na het indienen van de vorige rapportage.

2. Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).

Rapportage en verslaglegging over duurzaamheid in de zorg gebeurt nu vrijwillig. De CSRD verplicht grote ondernemingen om in hun bestuursverslag te rapporteren over hun impact op de mens en milieu.

Vanaf 1 januari 2025 gaat de CSRD voor zorgorganisaties in. Dit houdt in dat CSRD-plichtige zorgorganisaties in 2026 moeten rapporteren over het boekjaar 2025 met daarin de ecologische, sociale en governance impact op mens en milieu. Dit moet zorgen voor meer transparantie en verantwoording op het gebied van duurzaamheid.

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid hanteert voor de invoering een beperkte doelgroep. Dit houdt in dat alleen grote bv's (en nv's) en beursgenoteerde bedrijven CSRD-plichtig zijn. Grote bv's zijn bedrijven die aan twee van de volgende drie criteria voldoen:

- meer dan € 50 miljoen omzet,
- meer dan € 25 miljoen balanstotaal en/of
- meer dan 250 medewerkers.

Ook een bv die onder een stichting valt is CSRD-plichtig, als de bv aan de bovengenoemde criteria voldoet. Echter, een bv is vrijgesteld van deze rapportageverplichting als het moederbedrijf een geconsolideerde duurzaamheidsrapportering opstelt. In het geval dat het moederbedrijf een stichting is, maakt het moederbedrijf geen geconsolideerde duurzaamheidsrapportering en moet de dochtermaatschappij (grote bv) de CSRD-rapportage doen. De minister van VWS heeft de mogelijkheid om deze doelgroep voor

zorgorganisaties te verbreden naar stichtingen. De verwachting van VWS is dat de doelgroep niet verbreed wordt.

Alle zorgorganisaties gaan te maken krijgen met de CSRD, niet alleen de CSRD-plichtige zorgorganisaties. Dit komt omdat de CSRD een directe en indirecte werking heeft.

- Directe werking CSRD: de beperkte doelgroep (grote bv's) is CSRD-plichtig en heeft te maken met de directe werking van de CSRD. Deze organisaties rapporteren in hun bestuursverslag over de ESG¹-onderwerpen en doen een ketenverantwoording. De duurzaamheidsrapportage in het bestuursverslag dient gecontroleerd te worden door een externe accountant.
- Indirecte werking CSRD: alle zorgorganisaties kunnen vanuit CSRD-plichtige organisaties (zoals banken, verzekeraars en leveranciers) vragen ontvangen hoe de organisatie met ESG-onderwerpen omgaat. De verwachting is dat het aanleveren van bepaalde informatie voor de ketenverantwoording uiteindelijk als voorwaarde wordt opgenomen in de contractafspraken met deze instanties.

Voor DWH dus indirect ook van belang. In Actiz-verband wordt er gewerkt aan formats om zorgorganisaties te helpen bij het rapporteren over ESG-onderwerpen. MPZ heeft daar een draaiboek voor ontwikkeld.

3. Wetgeving werkgebonden mobiliteit

Vanaf 1 januari 2024 is het voor werkgevers met meer dan 100 werknemers verplicht om gegevens aan te leveren over woon-werkverkeer, en over alle zakelijke ritten waarvoor de werknemer een financiële vergoeding ontvangt, of waarvoor aan de werknemer een vervoermiddel ter beschikking is gesteld. Dit is een uitwerking van het Klimaatakkoord met als doel om in 2030 één megaton CO₂-winst te behalen.

De zorgorganisatie kan zelf bepalen welke maatregelen worden getroffen om mobiliteit te verduurzamen. Er zijn al diverse voorbeelden van zorgorganisaties die de CO₂-uitstoot van vervoer verminderen.

Hoewel DWH niet aan deze verplichting hoeft te voldoen is in de organisatie een traject opgestart om zelf een mobiliteitsplan op te stellen.

4. Energielabel C-verplichting voor kantoorpanden

Sinds 1 januari 2023 geldt er een energielabel C-verplichting voor gebouwen met uitsluitend een kantoorfunctie. Voldoet het kantoorgebouw niet aan deze eisen? Dan heeft u na 1 januari 2023 12 weken de tijd om een planning aan te leveren waarin beschreven wordt binnen welke termijn zal worden voldaan aan de verplichting. Daarna volgen eventuele sancties als een dwangsom.

Voor DWH is deze verplichting vooralsnog niet verplicht.

¹ ESG staat voor Environmental, Social and Governance

5. **Laadpaal.**

Bij bestaande bouw geldt voor niet-woongebouwen met meer dan 20 parkeerplaatsen: Vanaf 1 jan 2025: minimaal 1 laadpunt. Vanaf 1 jan 2027: minimaal 1 laadpunt per 10 parkeerplaatsen, of leidingdoorvoeren voor 50% of meer. **Deze is voor DWH niet van toepassing. Wel voor de nieuwbouw in Diepenheim straks. Locatie Huize Herfstzon een twee laadpalen.**

6. **EPBD-keuring verwarming- en koeling**

Dit is een technische keuring voor gebouw gebonden installaties bij een opgesteld vermogen >70kW. Gericht op het energetisch verbeteren van installaties.

7. **Scope keuringen**

Scope 1

Een SCIOS Scope 1-keuring is wettelijk verplicht in Nederland voor atmosferische stookinstallaties (verwarmingsketels en luchtverhitters) met een nominaal vermogen van meer dan 100 kW. Deze keuring, uitgevoerd door een gecertificeerde inspecteur, controleert op veiligheid, rendement en milieueisen, vergelijkbaar met de keuringsplicht in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). **Deze scope is voor DWH van toepassing.**

Scope 2

Een SCIOS Scope 2-keuring is wettelijk verplicht voor warmwaterketels en luchtverhitters met ventilatorbranders boven een bepaald vermogen, essentieel voor veiligheid en energiebesparing. Deze inspecties gelden onder het Besluit bouwwerken leefomgeving en Besluit activiteiten leefomgeving (voorheen Activiteitenbesluit) voor gebouwverwarming en procesverwarming. **Deze scope is voor DWH niet van toepassing.**

Scope 14

De SCIOS Scope 14-keuring is sinds 10 maart 2022 verplicht voor verwarmingssystemen (gas, olie, vast, warmtepompen) met een nominaal vermogen van meer dan 70 kW. Deze vierjaarlijkse energiekeuring, voortvloeiend uit de EPBD III-richtlijn, beoordeelt de efficiëntie van het gehele systeem (opwekker, distributie, afgifte) en moet uiterlijk 10 maart 2024 zijn uitgevoerd. **Deze scope is voor DWH van toepassing.**

8. **GACS**

Vanaf 1 januari 2026 is een Gebouwautomatiserings- en controlesysteem (GACS) verplicht voor niet-residentiële gebouwen (utiliteitsbouw) met verwarmings- of airco-installaties met een nominaal vermogen van 290 kW of meer. Deze verplichting, voortvloeiend uit de EPBD-richtlijn, beoogt energiebesparing door slimme monitoring en aansturing. Vanaf 2030 wordt de grens verlaagd naar 70 kW. **Deze scope is voor DWH niet van toepassing.**

5. Relevante ontwikkelingen keurmerken en (nog) geen wettelijk verplichtingen

1. Green Deal Zorg 3.0:

Een afspraak die je als organisatie kan maken om op duurzaamheidsthema's concrete stappen te zetten c.q. doelen te gaan behalen. Dit vanuit de doelstellingen zoals geformuleerd in het Klimaatakkoord van Parijs en de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. Daarin zijn afspraken gemaakt over verduurzaming van Nederland. Het tussentijdse streefdoel in 2030 is een CO2-reductie van 55% ten opzichte van het peiljaar 1990. Het einddoel is 100% CO2-reductie (klimaatneutraal) in 2050. Speerpunten zijn:

- a. Gezondheidsbevordering patiënten, cliënten en medewerkers;
- b. Vergroten bewustwording en kennis over impact zorg op ons klimaat en andersom;
- c. CO2 -uitstoot terugbrengen met 55% in 2030 en klimaatneutraal in 2050;
- d. Primair grondstofgebruik 50% verminderen in 2030 en maximaal circulaire zorg in 2050;
- e. Verminderen milieubelasting door medicatie(gebruik)

DWH is voornemens om in 2024 een Green Deal te sluiten.

2. Routekaart duurzaam vastgoed.

In het Klimaatakkoord staat dat alle maatschappelijke organisaties moeten kunnen laten zien hoe ze werken aan de verduurzaming van het vastgoed door een eigen 'routekaart duurzaamheid'. De handreiking van ActiZ, VGN, GGZ Nederland en het Milieuplatform Zorg (MPZ) helpt zorgorganisaties hierbij. Onderdeel van de handreiking is een tool om de effecten van duurzaamheidsbeleid inzichtelijk te maken. Je kunt de tool voor de routekaart (het Excel-bestand) kostenloos aanvragen. Deze tools laten de verwachte CO2-reductie, de kosten en de besparingen zien. Voor kleinere organisaties (<10 gebouwen) is er een aantrekkelijk aanbod vanuit de provincies voor het begeleiden en stimuleren van verduurzamen van maatschappelijk vastgoed.

Het opstellen van de routekaart voor duurzaam vastgoed is nog geen wettelijke verplichting. Wel kan deze CO2-routekaart gebruikt worden voor het voldoen aan de EED-auditplicht en de Informatieplicht. In het kader van het afsluiten van een Green Deal wel een eis.

DWH voert in 2024 een CO2-routekaart op in samenwerking met Exploitatiepartners.

3. Milieuthermometer zorg:

Een keurmerk waarmee het duurzaam handelen van zorgorganisaties wordt beoordeeld en vertaald in een bronzen, zilveren of gouden totaalscore voor de organisatie

DWH is voornemens om vanaf 2027 hier voor het keurmerk te gaan (in combinatie met de oplevering van de (ver)nieuw(d)e locaties.

4. Eisen van (zorg)contracterende partijen zoals zorgverzekeraars, gemeenten en zorgkantoren

Zorgverzekeraars en zorgkantoren ondersteunen en stimuleren zorgverzekeraars en -kantoren via het inkoopbeleid zorgaanbieders om aan de slag te gaan met verduurzaming. Tevens verwachten bijna alle zorgkantoren per 1 januari 2024 een bestuurlijk vastgestelde routekaart van zorgorganisaties met meer dan 250 medewerkers. De verwachting is dat zorgaanbieders vanaf 2025 ook daadwerkelijk moeten verantwoorden over de voortgang op het thema duurzaamheid.

DWH heeft een eigen koers uitgezet waarin een eigen duurzaamheidsbeleidsplan is vastgesteld dat als basis dient om te voldoen aan de eisen van contractpartners. DWH zal voortdurend monitoren in hoeverre zij aan de eisen van deze contractpartners kan (blijven) voldoen